

НОВА ГАЗЕТА

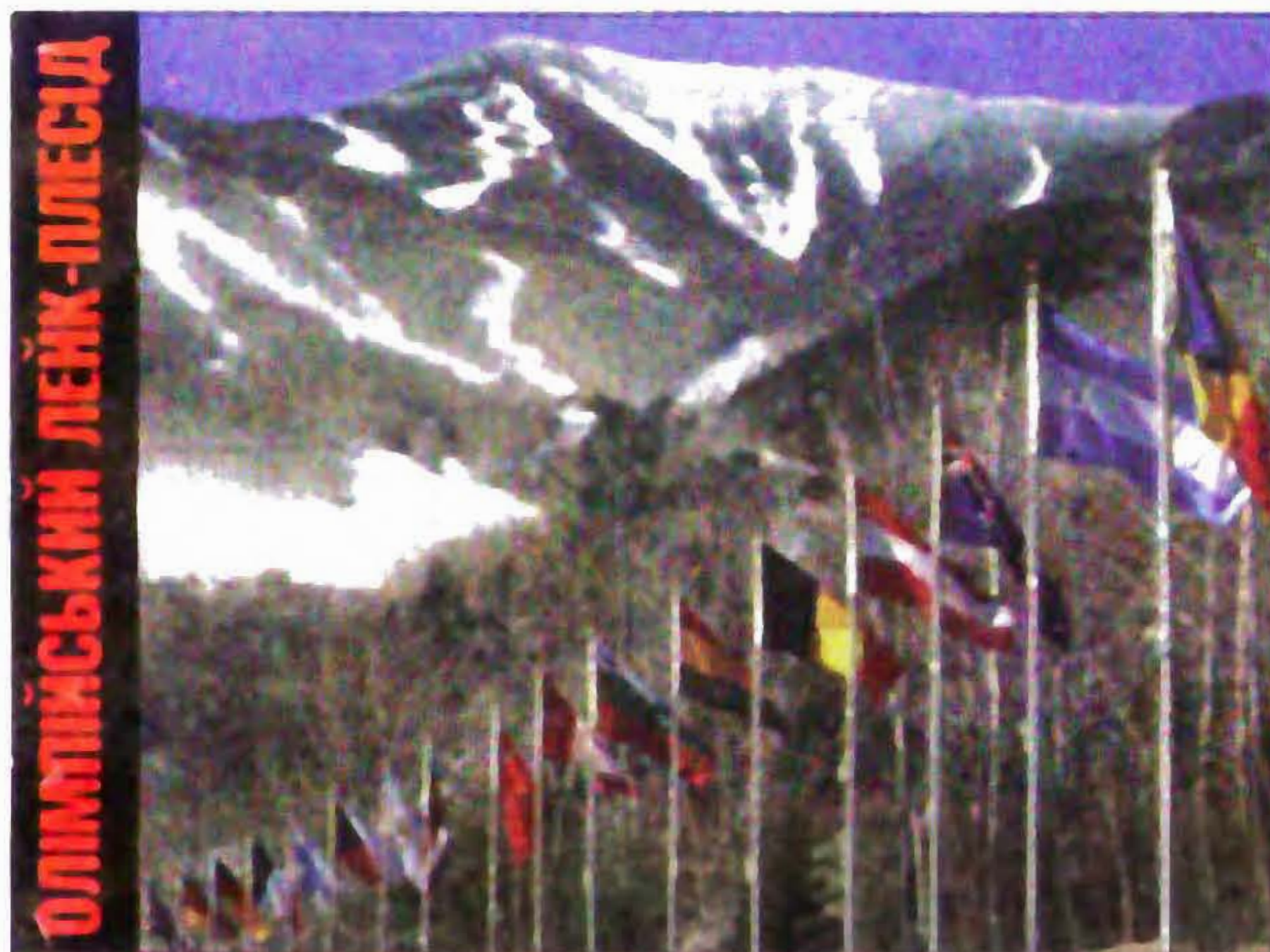
№2, Листопад 6, 2008, Нью-Йорк

№2, November 6, 2008, New-York

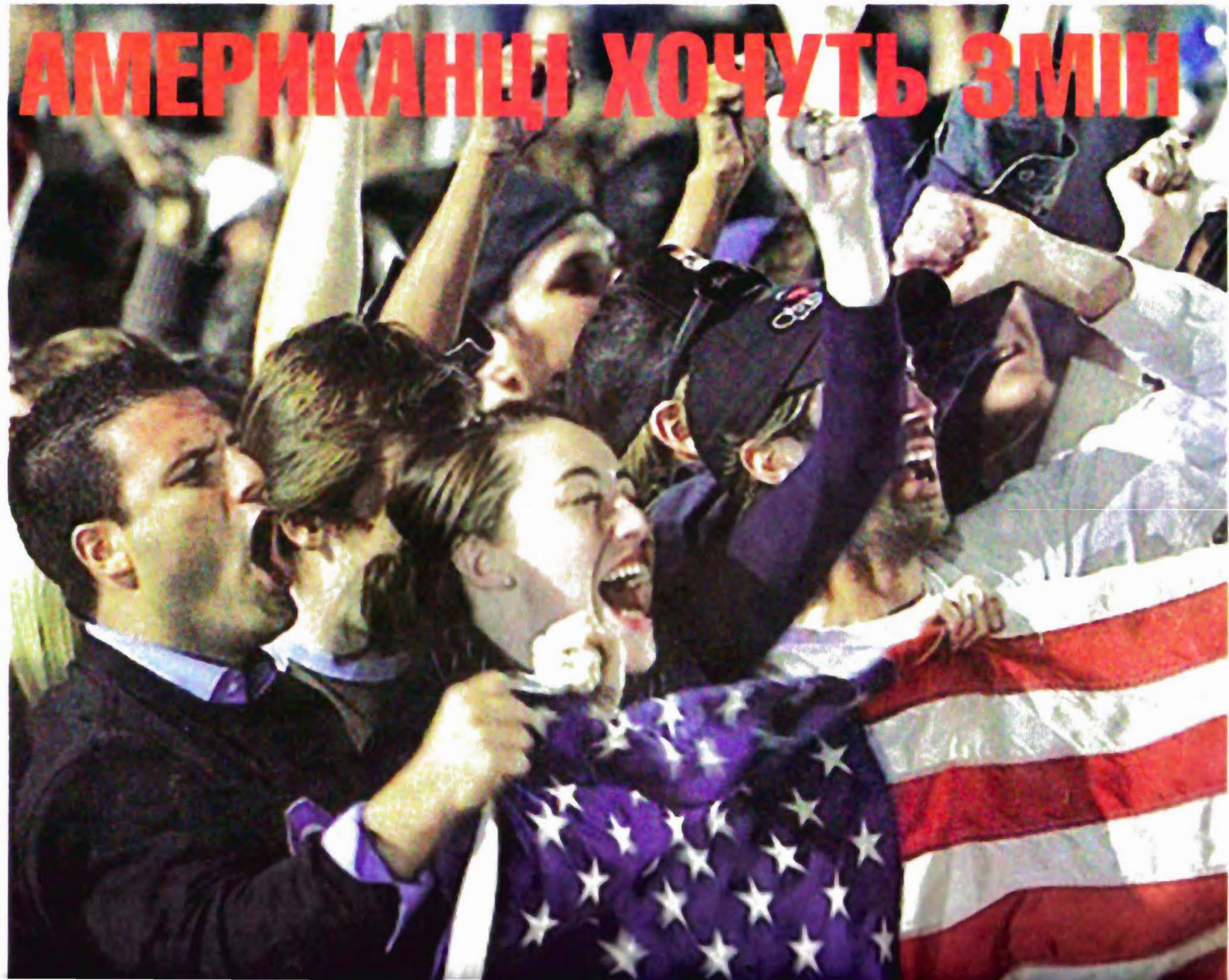
EVERYTHING ILLUMINATED

Українські "зірки" Голівуду
Стор. 16-17

ОЛІМПІЙСЬКИЙ ЛЕНК-ПЛЕСІД

Там, де творилася історія

АМЕРИКАНЦІ ХОЧУТЬ ЗМІН

ЗОРЕПАД

Наша довідка:

Лариса ЛОРЕТ (справжнє ім'я – Лариса Кукрицька-Лисняк) - американська актриса українського походження.

Народилася у Варшаві. В США - з 1947 року. Отримала освіту арт-дизайнера в Гантер-коледжі та Колумбійському університеті. Акторську – в театральних студіях Олімпії Добровольської та Йосипа Гірняка, Ути Гаген та Лі Страсберга (Нью-Йорк).

Найвідоміші кінофільми за її участю - "The Prude and la Parisienne", "Encounter", "Everything is Illuminated", телесеріали - "The doctors", "Guiding light", бродвейські вистави - "Paris is out", "The night of the Iguana", "Julia, Jake and uncle Joe", а також ролі в інших театрах у виставах: "One-eyed man is king", "Hunter", "Don Juan", "Boeing Boeing", "Forest song", "Anastasia", "Murder takes the stage", "Лісова пісня", "Мина Мазайло", "Бояриня" та ін.

Заміжня, чоловік - режисер Володимир Лисняк, має двох доньок-Уляну та Ладу, живе на Лонг-Айленді (штат Нью-Йорк).

Бажаю читачам
"Нової газети" і
самій газеті - успіхів,
наснаги і довгого,
цікавого життя.

Larissa Lorey

в котру був закоханий його дід, і яку розстріляли разом з євреями. Вдивляючись у дивного гостя й розповідаючи йому, що вона "іє Сорочий Брід", бо хутір зітерто з лиця землі, запитує його: "Чи закінчилася вже війна?". Ліста живе поза часом і простором, сам-на-сам із тим скарбом, який колись відкопала на місці трагедії й досі зберігає в своїй хаті: обручку, яка так і не стала весільною, гудзики чоботаря, який колись ходив разом з її сестрою до школи...

- У цьому плані - "our war is not over"?

- Колись по війні в "Новому театрі", яким у Нью-Йорку керував мій чоловік Володимир Лисняк, ми ставили спектакль "Голод" за сценарієм Богдана Бойчука. Сьогодні такої сили драматургія конче необхідна. Можливо, варто було б до цього спектаклю повернутися...

- Про єврейський Голокост у плані майстерності й розголосу створено могутні кінофільми - "Список Шиндлера", "Скрипаль на даху", "Піаніст"... Чому, на ваш погляд, й досі українські та зарубіжні кінематографісти обходять тему українського Голокосту 30-х років? Ажде трагедії ці цілком співмірні.

- Відповідь очевидна: політкоректність і гроші. Але, наскільки я знаю, в Голівуді зараз обговорюється проект художнього фільму про голодомор в Україні.

- Ваша героїня Ліста у фільмі розмовляє російською мовою. Чому? Ажде її грає актриса українського походження, яка чудово володіє українською, а сама дія відбувається на Волині, на українському хуторі?

- Я була приголомшена, коли режисер заявив, що моя героїня розмовлятиме російською.

Спочатку ні про яку російську мову в сценарії не йшлося, але Євгенові Гудзю (він іммігрував після розвалу Радянського Союзу до Америки чи то з Києва, чи то з Одеси), який грає роль перекладача і розмовляє з Джонатаном ляманою англійською, а з оточуючими - одеським "сленгом", якось вдалося переконати Лісю Шрейбера, головного режисера фільму, що Волинь і Одеса – це ледь не одне й те саме і, взагалі, в Україні всі розмовляють по-російськи.

Для мене це була величезна дилема і проблема, бо я ніколи не вивчала російської мови й ніколи нею не розмовляла. Оскільки фільм знімався у Празі, то мені терміново знайшли там вчительку російської мови, яка працювала зі мною над російськомовним текстом сценарію. Але з того нічого не вийшло. І мене відрядили ще на три тижні до Нью-Йорка, в Метрополітен-оперу, до знаменитої професорки російської філології, яка свідати правильну вимову всім зіткнулам оперного мистецтва, що співають арії з російськомовного репертуару. І з нею, хоч і з акцентом, але я навчилася говорити по-російськи.

ЛАРИСА ЛОРЕТ: "ШЕКСПІР У НЬЮ-ЙОРКУ ДОВГО НЕ ЗАТРИМАВСЯ Б"

Лариса ЛОРЕТ – про театр без вішалки, Мерилін Монро без макіяжу, Сорочий Брід без політики, про час і себе

запитання, на які не могли відповісти його батьки. І летить в сучасну Україну, на Волинь, на хутір Сорочий Брід, щоб знайти там Августину - дівчину, в яку був закоханий його дід і яку вона врятувала життя. Нещодавно цей фільм змогли побачити мільйони телеглядачів.

Лариса Лорет зіграла в ньому головну жіночу роль – Лісту, сестру Августини (Юстини), яка, власне, за задумом автора, все й "вияснює". Один мій знайомий, передивившись цю стрічку й побачивши гру Лариси Лорет у ній, вигукнув: "Та це ж Джульєта Мазіна!"

- Навіть з огляду на реакцію кінокритиків, вашу роль в "Everything is illuminated" можна вважати головною, тому що вона несе найвище кульмінаційне навантаження, відмикає ті двері, за якими ховається таємниця, розставляє крапки над "і". Щоправда, "Wall street journal", відгукуючись на прем'єру, зауважила, що "цей світлий і надзвичайно людський фільм просвітлює й вияснює далеко не все...". А особисто для вас залишилися якісь недомовки, запитання після його перегляду. Не як у актриси, а як у звичайного глядача?

- Is the war over? Це вічне запитання. Пригадуєте, коли Джонатан іде тією довгою стежкою поміж соняшників і натрапляє серед сюрреалістичного безмежного поля на одну хатину, з якої виходить старенька жінка, пізніше з'ясується, сестра тієї дівчини,

Ліста збожеволіла, а тому їй легше нести той тягар пам'яті. Мене ж цей фільм повертає в реальність - не перестаю запитувати себе: коли й ми, українці, створимо фільм такого драматизму й правдивості про український Голокост - Голодомор 1932-1933 років?

Лариса Кукрицька – єдина з українок, народжених поза межами США, кому вдалося здійснитися і в голівудському кінематографі, і на бродвейській театральній сцені.

Я знала, що вона є десь зовсім поряд. За географічними поняттями мегаполіса на сусідній вулиці – мешкає на Лонг-Айленді. Про це постійно нагадували й рецензії в "Нью-Йорк таймс" із вкрапленням її імені, й розмови приятелів її молодості, які досі пильно стежать за нью-йоркським театральним репертуаром. Лариса Лорет, казали вони, - це великий талант і ніколи не в'януча молодість. Але факти про те, що Лариса Кукрицька – донька соратника Симона Петлюри, учениця акторів легендарного театру Леся Курбаса Олімпії Добровольської та Йосипа Гірняка перенесли з бродвейських підмостків у зовсім іншу, нескінченно далеку історичну епоху. То хто ж вона, Лариса Лорет-Кукрицька-Лисняк?

У 2002 році Джонатан-Сафран Фоер, який також живе "через дорогу" (в Брукліні), написав роман "Everything is illuminated" ("Усе вияснено" або "Усе просвітлено") – про єврейсько-українське співжиття в межах одного хутора і про коріння свого роду. За винятком однієї фрази, яка, на щастя, не стала ложкою дьогтю, ця книга малює трагічну картину, цілком відмінну від тієї, яку намагалися пропагувати його попередники. І Голівуд у 2005 році взявся донести її світові. Єврейський хлопець Джонатан, котрий виріс в Америці, переповнений драматичними переказами, що передавалися в родині з покоління в покоління, немов легенди, вже в наші часи вирушає в далеку дорогу, аби знайти відповідь на ті

- А часто доводилося вам "поступатися своїми принципами" в ім'я кар'єри?

- Швидше навпаки – жертвувати кар'єрою в ім'я принципів. Ще на початку мого акторського життя, коли закінчилася роль в телесеріалі "Guiding light", мій агент запропонував перейти до Каліфорнії, щоб зніматися в голівудському серіалі "General hospital", але потрібно було переїздити туди на постійне проживання. Я полетіла до Лос-Анджелеса, знайшла помешкання, школу для дітей, чоловікові, дізнавшись, що в нього за плечима Колумбійський та Єльський університети, відразу запропонували викладацьку працю, тобто, все складалося якнайкраще. Але Володимирові Каліфорнія не сподобалася, бо "там немає української громади й снігу". Від Голівуду довелося відмовитися, і ми повернулися назад до Нью-Йорка.

- Наскільки, на ваш погляд, сьогодні є сильним вплив Голівуду на світовий кінематограф?

- Безперечно, цей вплив помітний. Кіномитці з усього світу й далі прагнуть потрапити до Голівуду, аби професійно здійснитися. Щоправда, з кожним роком зроби це стає дедалі важче. І не тільки тому, що в Голівуді страшенна конкуренція за місце під "сонцем". Є й багато інших причин. Колись, у 60-80-ті роки, ця "фабрика мрій" базувалася на корпораціях-студіях, до яких були "приписані" зірки, на яких тримався той чи інший фільм. Вони мали контракт, як правило, на сім років. Тепер же Голівуд дедалі більше нагадує Бродвей. Під конкретний проект створюють одноразову команду, знаходять гроші, підбирають акторів, винаймають студію. Зняли, випустили в прокат, поділили прибутки і розійшлися. Наприклад, сьогодні американські режисери дуже часто для зйомок використовують чеську кіностудію "Баррандов". Це набагато дешевше. Там, до речі, знімали й натуру українського хутора Сорочий Брід для "Everything is Illuminated". А під оте знамените безкрає соняшникове поле, яке стало візитною картою фільму, студія "Warner Brothers" рентувала в чеського фермера кілька десятків гектарів поля, яке спеціально для зйомок засіяли соняшниками. Як на зло, тієї весни, як ніколи, видалася холодна й дощова погода, і соняшники довго не сходили. А коли з'явилися нарешті вруна, росли дуже повільно. Всі були в трансі, бо сцена серед квітучого соняшникового поля, яке вирросло на місці винищеного Сорочого Броду, – кульмінаційна. А потім сталося диво – соняшники враз зацвіли, повернулися головами до сонця і, ви бачили, у фільмі вони сягають лінії горизонту.

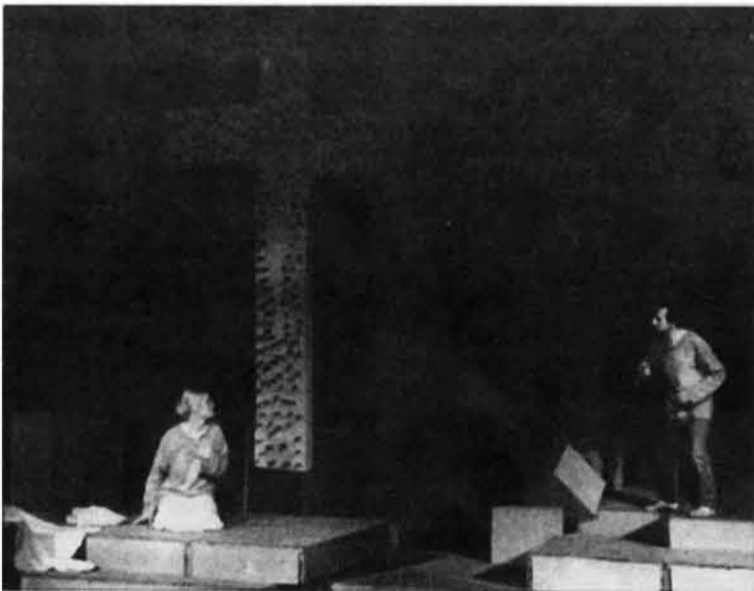
- Чудовий режисерський задум!

- У Голівуді професійний рівень с'як-так тримається, але добрих жіночих ролей як не було, так і немає.

- А як ви потрапили на цю роль?

- Випадково. Зателефонувала моя знайома Лариса

Лаврінко з Нью-Йорка і сказала, що прочитала в інтернеті, що шукають актрису, котра знає українську мову, для одного голівудського фільму, який буцімто збирається знімати один дуже знаний режисер і актор Лієв Шрайбер. Я звернулася до агентки, яка займалася відбором претендентів, прочитала кілька уривків зі сценарію перед кінокамерою і забула про все це, бо в той час працювала над іншою роллю. У своєму житті я переходила через стільки "проб", що навчилася програвати. До того ж, вважаю себе все-таки актрисою більше театру, ніж кіно, тобто, неспіх в даному випадку для мене трагедією не був би. Але за деякий час мені зателефонувала та сама агентка й запитала, чи маю я паспорт. І, як на зло, термін дії мого паспорта закінчився. "Ми все владнаємо, бо за два дні вам треба бути в Празі", – сказав агентка. Так я довідалася, що роль – моя! Пізніше продюсер розповів мені, що спочатку на цю роль хотіли якусь американську "зірку", щоб потім легше було фільм продати. Запропонували Мері Стріпс, але вона не змогла освоїти російської мови. Потім режисер літав у пошуках підходящої актриси до Києва й Москви. Остаточний вибір впав на одну знану актрису з України. Але Лієв, якого я надзвичайно ціную, бо в ньому поєдналися таланти режисера й актора і він здатний влізти в "шкуру" актора й водночас розпізнати фактуру, як режисер, забракував її. Він має звичку перед тим, як прийняти остаточне рішення, просто пороз-

мовляти з актором чи актрисою. Причому, розмовляє не про погоду чи настрій, а як філософ, підключаючи всі свої знання й ораторський талант. І потім дивиться, яка буде реакція. Лієв довго спілкувався з тією українською актрисою, виголосив перед нею свій "шаманський" монолог і замовк в очікуванні реакції. А вона покрутила головою і сказала перекладачеві: "Запитайте в нього, що я тепер маю робити – сміятися чи ридати?" Все, розмову було закінчено – роль дісталася не їй.

- Ви пригадуєте свою першу роль?

- Невдовзі після нашого приїзду до Америки мої батьки довідалися, що до Нью-Йорка приїхав також професійний український актор Іван Колосів і

хоче ставити "Наталку-Полтавку". У тій виставі я й дістала свою першу в житті маленьку роль. Мені було тоді 12 років. Пізніше, коли до Америки доля (чи недоля) закинула Олімпію Добровольську та Йосипа Гірняка, вони прийняли мене до своєї театральної студії, де я зіграла роль без слів – черниці у

виставі "Мати і я". Скажу чесно, ми тоді недооцінювали масштабність таланту Олімпії Добровольської та Йосипа Гірняка. А це були великі театральні режисери, титани театального мистецтва. Тепер з висоти прожитих років і досвіду я це розумію.

- Кажуть, що отримати роль в Голівуді чи на Бродвеї можна лише за умови, якщо маєш чоловіка або мільйонера, або режисера.

вала грати на Бродвеї й отримала розгромні рецензії. Бо вона – актриса кіно, а не театру, а це все ж такі різні речі. Але на її кар'єру актриси це ніяк не вплинуло, бо це – Джулія Робертс.

- Ви зіграли багато ролей і в кіно, і в театрі. Яке з цих мистецтв вам ближче?

- Мій кіндосвід невеличкий. Я знялася лише у чотирьох фільмах. В театрі ж щопівроку граю нову роль. Тому в театрі мені цікавіше – там можна грати характер від початку до кінця, тоді як у фільмі знімають шматками окремі фрагменти і часто навіть не знаєш, де ти є. Але в кіно працювати легше – знявся і забув. До театру ж треба бігти щовечора і грати так, неначе граєш вперше.

- Наскільки репертуар театру віддзеркалює інтелектуальний і художній рівень глядацької аудиторії?

- Неначе рентген. Що ж стоїть у нью-йоркській публіці – то це трагедія. Режисери-постановники постійно опускаються тут до рівня глядача, щоб потрафити його смакам. А рівень цей, м'яко кажучи, не дуже високий. Якщо в нью-йоркських театрах йде щось серйозне й елітарне, то показ обмежується тижнем-двома. А от "Мама мія!" йде й ще йтиме 10 років. Шекспір у Нью-Йорку довго не затримався б. На жаль, ми живемо в добу маскультури.

- Чому в Америці немає класичних драматичних театрів?

- Тут немає державної підтримки театрів. У Німеччині, наприклад, такі театри підтримує держава, у Великій Британії – королівська родина. В Америці також були спроби створити класичний, постійно діючий драматичний театр. Зокрема, намагався це зробити відомий режисер Ілія Казан. Але з того нічого не вийшло. Причина банальна – брак грошей.

- У нас є така знаменита фраза: "Театр починається з вішалки". Для мене було відкриттям, що в американських театрах взагалі немає вішалок. Чому?

- (здивовано) А в українських є? Я цього не знала.

- Ви драматична актриса. Не потерпаєте від відсутності ролей, які хотілося б зіграти?

- Я навчилася жити в тих реаліях, в які мене поставило життя. Крім майстерні Добровольської й Гірняка, я пройшла прекрасну професійну підготовку в акторській школі Лі Страсберга в Нью-Йорку, де свого часу вчилася багато "зірок" театру й кіно. Я, наприклад, сиділа за партою поруч з Мерилін Монро. Вона тоді втікла з Голівуду до Нью-Йорка й була вже доволі відомою. Пригадую, як вперше вона зайшла до нашого класу й сіла біля мене, бо було вільне місце. Я не знала, хто вона така, бо не цікавилася тоді фільмами, в яких Мерилін грала. Вона мала гладенько зачісане, вибілене, мов папір, волосся, на обличчі товстий шар вазеліну і білі-білі брови та віки. Я повернулася до своєї приятельки й прошепотіла: "Вона, напевне, альбінос". Подруга широко розплющила очі й сказала у відповідь: "Що ти таке кажеш! Та це ж Мерилін Монро!" Потім ми часто спілкувалися. Мерилін була милою, приємною дівчиною, але в сенсі професійної майстерності – важко було сказати, бо вона буквально тремтіла – чи то боялася, чи, може, соромилася виступати перед нами, в більшості професійними акторами. Але вона мала неймовірну харизму і щоб не робила, всі нею захоплювалися.

- Що означає ваш акторський псевдонім?

- Лаврет – так звали одного з моїх прадідів по материнській лінії.

- Герой фільму "Everything illuminated" повертається в минуле, щоб знайти правду про свій родовід. А ви коли-небудь пробували довідатися, з якого ви роду-племіні?

- На жаль, в глибину віків я не зазірала й знаю про своїх пращурів дуже мало. Мій батько родом з Кам'янця-Подільського. Він служив в армії Симона Петлюри. Мама походить з родини білоруських українців. Її предки – з Полісся. Познайомилися мої батьки випадково. Тато проходив через мамине село, завітав до церкви, а коли звів погляд на хори, то побачив там "неймовірно вродливу дівчину". Це була моя мама. Познайомилися, покохалися, вирішили разом тікати на Захід. Дісталися Варшави, де народилася я. До Америки ми приїхали в 1947 році. На третій день нашого американського життя тато знайшов на вулиці посеред сміття скрипку і вирішив що це – благословенний знак. І я почала вчитися грати на тій скрипці. І не просто навчилася, а й грала в професійному оркестрі професора Берника.

- Коли ви вперше відчували, що стали знаменитою?

- Я ніколи цього не відчувала. Сподіваюся, що колись-таки такою стану. Мені дуже подобаються слова одного американського телеведучого: "Не вмирай, доки ще маєш музику в душі". Я відчуваю в своїй душі музику. Багато музики.

Інтерв'ю провела Катерина Кіндрась

На знімках: фрагмент телесеріалу "The Doctors"; сцена з вистави "Marriage-go-round"; роль у виставі за п'єсою Богдана Бойчука "Голод".